

EKONOMIKA

NEZISKOVÉ ORGANIZACE - VÝKLAD POJMU

Současný stav a právní úprava

- Neziskové organizace – obecně používaný pojem bez jakékoli definice nějakým platným právním předpisem v ČR /vznik, hospodaření, zdanění, .../.
- Objevují se snahy definovat veřejnou prospěšnost - aby neziskovost nebyla založena na právní subjektivitě, ale na činnosti.
- Zákon č.586/1992 Sb. – hromadně se o neziskových organizacích zmiňuje bez bližšího vysvětlení a specifikace /výčet v jedné skupině s vymezením skupiny TV, Rozhl., VVŠ, Zdr.zař./.

Výklad pojmu - NO

- Od roku 2003 zavádějí předpisy pro účetnictví nový pojem - **NEVÝDĚLEČNÉ ORGANIZACE**, podchycují jen určitou část neziskového sektoru.
- Nyní tyto subjekty označujeme jako organizace, u nichž hlavním předmětem činnosti není podnikání.
- Druhou část NO tvoří organizace veřejného sektoru /org.složky státu, ÚSC, příspěvkové organizace/.
- NO – jsou založeny za účelem provozování činnosti ve prospěch toho, kdo měl zájem na jejich zřízení.

NO – výklad pojmu

- Zákon o daních z příjmů vylučuje z okruhu NO obchodní společnosti a družstva, i když nebyly založeny za účelem podnikání.
- Dá se konstatovat, že organizace, která není zřízena za účelem podnikání **musí být právnickou osobou** /s výjimkou organizačních složek/.
- **Fyzická osoba /FO/ se nemůže považovat za neziskový subjekt.**
- NO jsou vedeny také v seznamu ekonomických subjektů a mají IČ /ČSÚ/.

NO – výklad pojmu

- OZ - Zákon č.40/1964 Sb., §18 uvádí základní rozdělení právnických osob
  - účelové sdružení majetku /nadace/
  - sdružení FO a PO /občanská sdružení/
  - jednotky územní samosprávy
  - jiné /ČT, ČRo, AV ČR, komory, .../
- S.r.o. a A.s. – také mohou být založeny jako neziskové, ale nevyužívají výhody odpočtu, paušálních daní, ale nemusí sledovat činnosti podle druhů.

NO – výklad pojmu

- Zákon o daních z příjmů – uvozuje subjekty, které nebyly zřízeny za účelem podnikání, ale z toho **nevyplývá všeobecný zákaz podnikání** jako takového.
- Sdružování občanů – zákon předpokládá, že se nebudou zakládat k výkonu výdělečné činnosti.
- Není dořešena otázka jasného rozdělení hlavní a hospodářské činnosti a jejich vzájemného poměru.
- Pro účely účetnictví je hlavní činnost ta, která je uvedena ve zřizovacích listinách.

Příspěvkové organizace

- Zákon č.219/2000 Sb. /o majetku ČR/ řídí výkon zřizovatelských nebo zakladatelských funkcí pro PO zřízené organizačními složkami státu
- Nová PO – vznik pouze na základě zvláštního právního předpisu /pro nově zakládanou PO se státním majetkem musí být schválen zvláštní zákon/.
- Zákon č.218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech řídí vlastní hospodaření PO
- Záměr: snížit počet PO – oddělit výkon veřejné správy /činnost bezúplatná a činnosti hospodářské

Příspěvkové organizace

- PO zřízená organizační složkou státu vykonává:
  - hlavní činnost /zřizovací listina, zvl.zákon/ a i ta může být vykonávána za úplatu
  - hospodaří s prostředky fondů
  - jiná /ostatní/ činnost
  - činnost s peněžními prostředky a dary, ...
- Kritérium: veškeré příjmy PO jsou prostředky získané pro stát /striktní rozpočtová pravidla/
- Rozpočet zahrnuje pouze náklady a výnosy z HČ a vždy se sestavuje jako vyrovnaný

Příspěvkové organizace

- PO zřízené ÚSC /kraje a obce/ pouze v kompetenci zastupitelstev
- PO ÚSC se zapisují obchodního rejstříku
- PO „obecní“ mají příjmy i z doplňkové činnosti
- PO hospodaří s prostředky:
  - od zřizovatele
  - získanými vlastní činností /hlavní i doplňkové/
  - fondy a dary
- Zřizovatel může odčerpávat volné peněžní prostředky

Příspěvkové organizace

- PO používá výnosy z doplňkové činnosti přednostně pro pokrytí výdajů hlavní činnosti a dle rozpočtových pravidel tvoří fondy /Rez, Inv, Odměn, FKSP, .../
- !!! Zisk hospodaření nemusí znamenat finanční prostředky pro tvorbu fondů /nevyskl.mater./ !!!
- PO = od r.2003 sem patří i předškolní a školská zařízení
- Zák.č.561/2004 /o předškolním, základním, středním a VOŠ vzdělávání/ zrušil toto ustanovení a nově mohou vznikat ŠPO /škol.práv.osoba/

Veřejná nezisková ústavní zdravotnická zařízení

- Zák.č. 245/2006 SB., o VNÚZZ – hlavní činností je provozování zdravotnického zařízení s ústavní péčí /ambulantní není vyloučena/
- S hlavní činností mohou provozovat i doplňkovou, která HČ nesmí omezit
- Zapisuje se do rejstříku ZZ
- Všechny příjmy musí být použity na provoz, obnovu a rozvoj
- Přijaté prostředky jdou na HČ, DČ, Inv.Č, fondy /
- Fond: rezervní, účelový, reprodukce majetku a sociální

Vlastnické vztahy NO

- Zák.č.219/2000 Sb., o majetku ČR
- Nabývání majetku:
  - bezúplatný převod
  - dar se souhlasem zřizovatele
  - dědění
  - jiné způsoby

Vlastnické vztahy

- Bezúplatný převod – nutno odlišit od daru, za dar se nepovažuje!!, je užitečný pokud očekáváme dosažení výnosů /různé výklady/
- Bezúpl.převod není darem = neposuzuje se podle zák.357/92Sb., od dani darovací, ... Pokud majetek slouží k dosahování příjmů, tak také odpisy budou do daňového základu zahrnuty
- Bezúpl.převod je klasifikován jako dar = PO nebude hradit darovací daň /je osvobozena/, ale majetek je vyloučen z možnosti zahrnout odpisy do nákladů

Vlastnické vztahy PO

- Dědění – pouze se souhlasem zřizovatele /dědictví je možno odmítnout/
- Jiné způsoby nabytí majetku do vlastnictví /nutno definovat ve zřizovacích listinách/
- Příkl.: školní jídelna – nákup potravin = vlastnictví zřizovatele, obědy nemůže prodávat, je to cizí majetek, dosažený výnos by byl výnosem zřizovatele = obtížně řešitelné situace

Vlastnické vztahy PO

- Pronájem – jen na dobu výkonu HČ, nájemcem je PO, na ostatní dobu možno pronajímat za tržní cenu. Zisk jde zřizovateli /obci/ a ten po zdanění prostředky převede zpět PO
- Pronájem – s plným využitím za cenu obvyklou pro HČ = PO musí sama danit /ovšem nájemce není vlastník a nemůže uplatnit odpisy !!!/ = technické zhodnocení může odepisovat nájemce
- Nutno rozumět pojmům – vlastník, nájemce, podnájemce

Vlastnické vztahy PO

- Výpůjčka – dle § 659 OZ = výpůjčitel má právo po dobu výpůjčky věc bezplatně používat, vlastnictví nepřechází a věc se vrací, **bez daň.odpisů !!**
- Půjčka - §657 OZ = jakákoli věc, zpravidla **peníze**. Po dobu půjčky dochází ke změně vlastníka /přechod vlastnictví/
- Bezúplatný převod – vlastnické právo přechází s plným rozsahem
- Mandátní smlouvy – smlouvy na zajištění správy majetku dle §566 OZ na jeho účet/mandatář a mandant/

Způsoby nabytí majetku

- Koupě /KS podle OZ/ majetek je oceněn kupní cenou a souvisejícími náklady
- Ve vlastní režii – vytvořený vlastní činností a je oceněn vlastními náklady
- Darem – věci se ocení cenou v místě obvyklou
- Dědění – cena je totožná s cenou stanovenou pro dědické řízení
- Vklad
- Členské příspěvky
- Dotace

